

Országos Szakiskolai Közismereti Tanulmányi Verseny

2005/2006

TÖRTÉNELEM

III. (országos) forduló

2006. március. 24–25.

Kereskedelmi, Mezőgazdasági és Vendéglátóipari Szakiskola

Eger

Versenyző		Pontszám		Százalék
Kódja		Elérhető	Elért	
OD–Történelem–	M	72	.....	.....%

..... Javító tanár	..... Zsűri elnöke
-----------------------	-----------------------

Kedves Versenyző!

A feladatok megoldására 90 perc áll rendelkezésére. A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatja meg. Kérjük, ügyeljen az idő beosztására!

Sikeres feladatmegoldást kívánunk!

1. Döntse el az 1848. áprilisi törvények alábbi részlete alapján, hogy ki rendelkezett választójoggal a felsorolt személyek közül!

(6/...)

„Politikai jogélvezetet azoktól, kik annak eddig gyakorlatában voltak, elvenni, a jelen országgyűlés hivatásának nem érezhetvén, mindazok, kik a megyékben és szabad kerületekben az országgyűlési követek választásában eddig szavazattal bírtak, e jog gyakorlatában ezennel meghagyatnak.

Ezen kívül: az országnak s kapcsolt részeknek mindazon bennszületett, vagy honosított, legalább 20 éves, és sem atyai, sem gyámi, sem gazdai hatalom, sem pedig elkövetett hűtlenség, csempészkedés, rablás, gyilkolás és gyűjtogatás miatt fenyíték alatt nem levő lakosai, a nőket kivéve, törvényesen bevett valláskülönbség nélkül, választók:

- Kik szabad királyi városokban, vagy rendezett tanáccsal ellátott községekben 300 ezüst forint értékű házat vagy földet, egyéb községekben pedig eddigi úrbéri értelemben vett $\frac{1}{4}$ telket, vagy ezzel hasonló kiterjedésű birtokot, kizáró tulajdonul, vagy hitveseikkel, s illetőleg kiskorú gyermekeikkel közösen bírnak.
- Kik mint kézművesek, kereskedők, gyárosok telepedve vannak, ha tulajdon műhelyjel vagy kereskedési teleppel, vagy gyárral bírnak, s ha kézművesek, folytonosan legalább egy segéddel dolgoznak.
- Kik, habár a fentebbi osztályokba nem esnek is, saját földbirtokukból vagy tőkájükből eredő 100 ezüst forint évenkénti állandó s biztos jövedelmet kimutatni képesek.
- Jövedelmükre való tekintettel a tudorok, sebészek, ügyvédek, mérnökök, academiái művészek, tanárok, a magyar tudós társaság tagjai, gyógyszerészek, lelkészek, segéd-lelkészek, községi jegyzők és iskolatanítók, azon választókerületben, melyben állandó lakásuk van.
- Kik eddig városi polgárok voltak, ha a fentebbi pontokban leírt képességekkel nem bírnak is.”

V: volt választójoga   N: nem volt választójoga

A)	V	Antal egyetemi professzor. Pesten él családjával: feleségével és három gyermekével.
B)	N	Boldizsár 21 éves cipészsegéd.
C)	N	Csongor 18 éves jogászhallgató, ősi nagybirtokos család sarja.
D)	V	Dezső elszegényedett, birtoktalan nemesi család sarja, aki 200 ezüstforint értékű vidéki, kisvárosi házában él.
E)	N	Eulália 30 éves özvegy grófnő, 1000 holdas földbirtokkal
F)	V	Ferenc felszabadított negyed telkes jobbágy

2. Az alábbi olasz rajz címe: A két mészáros. A kép az 1848–49-es forradalom és szabadságharc szereplőit ábrázolja. Válaszoljon a képpel kapcsolatos kérdésekre!

(7/...)

Milyen történelmi eseményt ábrázol az allegória?

Például: a szabadságharc bukását .....

.....

.....

Azonosítsa a kép szereplőit!

A medve Oroszországot, a Kétféjű sas Ausztria, az ember Magyarország .....

Melyik honvédtábornok próbálta Erdélyben feltartóztatni a „medvét”? Nevezzen meg legalább egy közöttük lezajló csatát is!

Bem tábornok – Segesvár .....

A krími háborúban (1853–56) a kétféjű sas hogyan „viszonozta” a medvének a szolgálatot?

Sehogy, nem segített neki az orosz–török háborúban .....

3. Döntse el az alábbi forrásrészletek felhasználásával, hogy a megadott megállapítások igazak-e vagy hamisak! Választását X jellel jelölje! (6/...)

„Nem hozzuk mi kétségbe a birodalom szilárd fennállhatóságának fontosságát. Hiszen az 1861-iki országgyűlés felirata is kijelentette, hogy azt a magyar nemzet veszélyeztetni semmiképpen nem akarja. De véleményünk szerint szilárd fennállhatását nem akképp kell biztosítani, hogy félrelökve minden ünnepélyes szerződést, törvényeket és jogokat, az ezek által biztosított magyar alkotmány egészen azon mintára öntessék, [...] hanem mindenek előtt tartva a birodalom biztosságát, [...] arra kell törekedni, hogy mind a birodalom biztossága teljesen elérjék, mind a magyar alkotmány alaptörvényei a lehetőségig fenntartassanak. [...] Párhuzamosan a magyar alkotmánnyal megfér a közös uralkodó alatt, a közös védelem mellett, a Lajtán túli országok teljes alkotmányos szabadsága is. Nem állanak ezek ellentétben egymással; azt hisszük, hogy megállhatunk egymás mellett anélkül, hogy egymást elnyelni akarnók. [...]” (Deák hűsvéti cikkéből, Pesti Napló, 1865)

„Barátom! [...] A jogvisszaszerzés álláspontjáról a jogfeladás sikamlós terére jutottál... Mi marad még feladnivaló mindazon jogokból, amelyek az alkotmányos állami élet lényegét és biztosítékait képezik [...] A magyar hadsereg az osztrák birodalmi hadsereg kiegészítő részévé rendeltetik, s annak nemcsak szervezete s vezénylete, de még alkalmazása is a magyar miniszteri felelősség alul elvonatik, és a magyar országgyűlésnek nem felelős birodalmi kormány rendelkezése alá bocsátatik [...] De én e tényben a nemzet halálát látom; s mert ezt látom, kötelességemnek tartom megtörni hallgatásomat; nem a végett, hogy vitatkozzam, hanem hogy Isten, s a haza s az utókor nevében esdekelve felszólítsalak [...] Ne vidd azon pontra a nemzetet, amelyről többé a jövőnek nem lehet mestere [...]” (Kossuth nyílt levele Deákhoz, 1867)

Megállapítások	Igaz	Hamis
a) Deák szerint párhuzamosan megfér egymás mellett a két uralkodó.	X	
b) Kossuth szerint a birodalmi kormány fogja irányítani a magyar hadsereget.	X	
c) Deák szerint nem lehet engedni semmit sem az 1848-as törvényekből.		X
d) Kossuth szerint a hadsereg idegen nyelvű vezérlete nem igazi probléma.		X
e) Deák szerint arra kell törekedni, hogy a '48-as alkotmány is fennmaradjon és a Lajtán túli területek alkotmányossága is érvényesüljön.	X	
f) Kossuth szerint Deák a jogfeladást vállalta a kiegyezéssel.	X	

4. Az első világháború nem csak Európa térképét rajzolta át, de jelentős változást hozott a haditechnikában is. A képek felhasználásával és saját ismeretei alapján válaszoljon a következő kérdésekre! (7/...)

Brit harckocsik indulnak a Hindenburg-vonal ellen

Lövészárók, az I. világháború szimbóluma

- Soroljon fel legalább három olyan technikai eszközt, mely a harcászat céljaira jött létre!
Például: tank, harci gáz, géppuska .....
- Soroljon fel legalább két olyan eszközt, amely ebben az időszakban született, békés célra, de a hadászatban is jelentős szerepet kapott!
Például: repülőgép, tengeralattjáró .....

- Hogyan változott meg ennek hatására a hadászat?
Például: lehetővé vált a mozgékonyabb hadviselés, a technikai felkészültség meghatározó lett a küzdelemben .....
- Milyen gazdasági változás, jelenség érvényesülése tette lehetővé a harcászat átalakulását?
Például: a nehézipar és a bányászat gyors fejlődése, új iparágak (például a kőolajipar) megjelenése .....

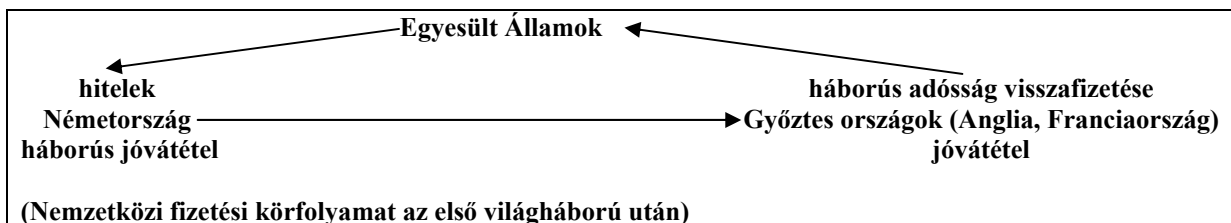
5. Az itt olvasható szöveg és saját olvasmányélményei alapján válaszoljon a következő kérdésekre! (A fogalom mellé a mondat sorszámát írja megoldásként!) (16/...)

1. Sztójai Döme kormánya gyors egymásutánban adta ki a zsidók mozgásszabadságát, korlátozó rendeleteit, személyes szabadságuk felszámolását, célzó intézkedéseket.
2. Májusban megkezdődött a vidéki zsidóság összegyűjtése egy kijelölt helyre.
3. A kiszállítást a MÁV precízen működő szervezete végezte.
4. A dunántúli zónából a szerelvények többsége osztrák vagy német táborokba ment, ahol valamivel nagyobb volt a túlélés reménye.
5. A kormányzót a kiszállítások július eleji leállítására az is készíthette, hogy már sikeresen megtörtént a normandiai partraszállás.
6. Az 1942. évi XIV. tc. értelmében a zsidók vagy annak minősítettek honvédelmi kötelezettségeiket csak ki-segítő századokban teljesíthették

- Ismerje fel a megadott szöveg alapján a fogalmakat! (*Figyelem! Egy fogalomhoz több mondat is tartozhat.*)
- Kertész Imre: *Sorstalanság* című regényében a főhős melyik fogalommal találkozik? (*A fogalom mellé írja röviden a regénybeli helyszínt, vagy eseményt!*)

Fogalom megnevezése	Mondat sorszáma	A regénybeli helyszín, vagy esemény
koncentrációs tábor	4	
zsidótörvények	1	
munkaszolgálat	6	
deportálás	3, 5	
gettó	2	

6. Az ábra és saját ismeretei alapján válaszoljon a XX. sz. első felének gazdaságára vonatkozó kérdésekre! (6/...)

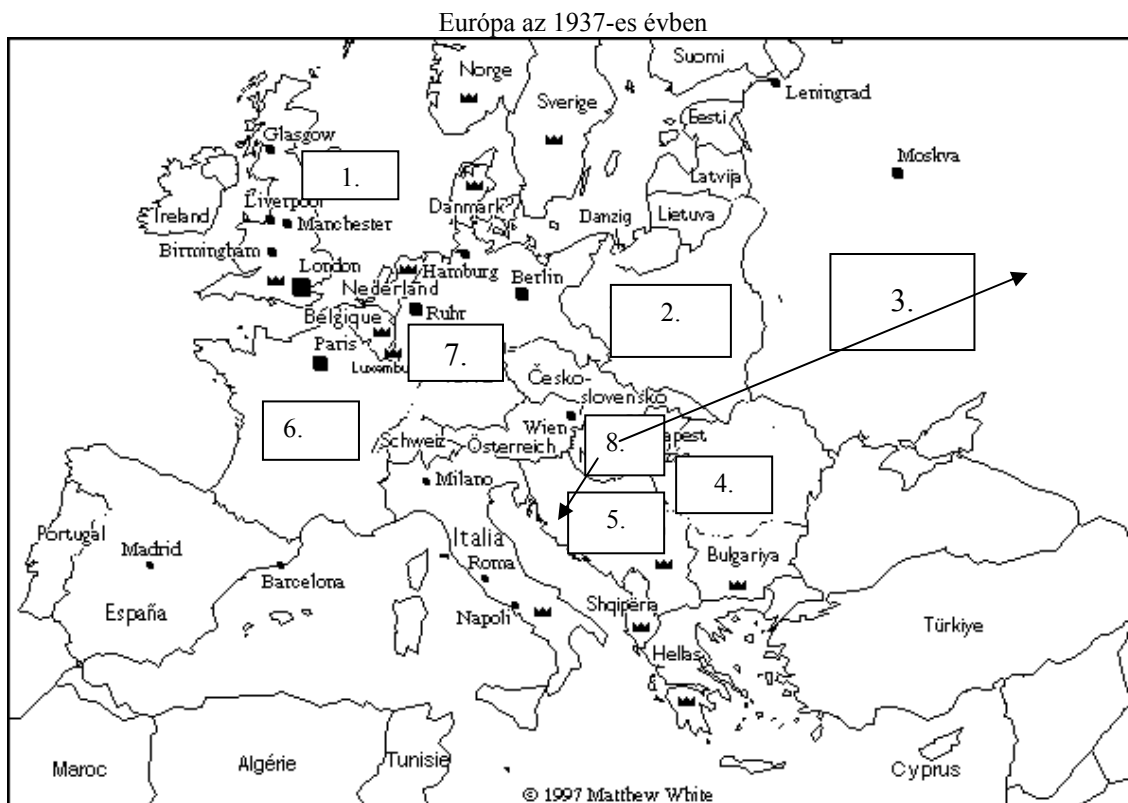
- Milyen események, folyamatok vezettek a gazdasági világválság kialakulásához?
Például: az első világháborúban az európai antant országok eladósodtak az USA felé.....
- Milyen gazdasági intézkedésekkel lehetett megoldani a válságot?
Például: az állam munkahelyeket teremtett, közmunkát végeztetett, kölcsönökkel, megrendelésekkel segítette az ipari termelés fejlődését.....

- Milyen megoldást talált a válságra az itt szereplő két ország? *Az alkalmazott irányítási módszer nevével, vagy rövid körülírásával válaszoljon!*

Az USA: az állam szabályozta a termelést, monopolkapitalizmus .....

Németország: fasizmus .....

7. A térkép és saját ismeretei alapján válaszoljon a második világháborúval kapcsolatos kérdésekre! (10/...)

- A számokkal jelölt országok neveit írja a megfelelő szám után, és jelölje X-el, hogy melyik szövetségi rendszerhez tartoztak!

	Ország neve	Szövetséges hatalmak	Fasiszta államok és szövetségesei
1.	Nagy Britannia	X	
2.	Lengyelország	X	
3.	Szovjetunió	X	
4.	Románia		X
5.	Jugoszlávia	X	
6.	Franciaország	X	
7.	Németország		X
8.	Magyarország		X

- Jelölje nyilakkal a térkép vázlaton, hogy hol harcoltak hazánk határain kívül magyar katonai alakulatok!

8. A XIX–XX. század jelentős eseményeit akarta a szerkesztő egy táblázatba szedni, de az adatokat alaposan összekeverte. (14/...)

Solferino	1. 1920. június 4.	A) az atombomba első bevetése
Königsgrätz	2. 1866.	B) A porosz csapatok legyőzik a Habsburg erőket
Hirosima	3. 1945.	C) Versailles-i Kis-Trianon kastélyban Magyarország aláírja a békét
Breszt-Litovszk	4. 1918. március 3.	D) A központi hatalmak békét kötnek Szovjet-Oroszországgal
Trianon	5. 1859.	E) Február a szövetséges nagyhatalmak (Sztálin- Roosevelt- Churchill) konferenciája.
Jalta	6. 1945. augusztus 6.	F) ENSZ alapokmányának aláírása.
San Francisco	7. 1945. június	G) Az olasz és francia csapatok legyőzik a Habsburg erőket

- Az évszámok előtti számot és az események előtti betűt írja a következő táblázat megfelelő sorába!

	Évszám	Esemény
Solferino	5	G
Königsgrätz	2	B
Hirosima	6	A
Breszt-Litovszk	4	D
Trianon	1	C
Jalta	3	E
San Francisco	7	F

Kedves Versenyző!

*Reméljük, megfelelően gazdálkodott az idővel, és sikerült helyesen válaszolnia valamennyi kérdésre! Ha van ideje, kérjük, nézze át a megoldásait!
Gratulálunk az országos döntőn való részvételéhez!*